

Spis treści

Wstęp	9
Wprowadzenie	11

Część I

Z terenów ościennych do centrum rzymskiego świata

I. Piotr – biskup Rzymu?	21
II. Po Piotrze i Pawle	31
III. Konstantyn – trzynasty apostoł	43
IV. Od dobrobytu do kryzysu – Damazy i Leon Wielki	55
V. Grzegorz Wielki	67

Część II

Porządkowanie chaosu

VI. Grecy, Longobardowie, Frankowie	79
VII. Karol Wielki – wybawca czy władca?	91
VIII. Najczarniejsze chwile papieżstwa	103
IX. Obrona papieżstwa przed... papieżstwem	115
X. Grzegorz VII – która władza jest dominująca?	129

Część III

Rozwój, upadek, nieład

XI. Kompromisy, krucjaty, sobory, konkordaty	143
XII. Innocenty III – namiestnik Chrystusa	155
XIII. Bonifacy VIII – wielkie oczekiwania, wielkie upokorzenie	167
XIV. Awinion – niewola babilońska papieży	179
XV. Trzech papieży w tym samym czasie – wielka schizma zachodnia	191

Część IV

Renesans i reformacja

XVI. Papieżstwo odzyskane	205
XVII. Papieże doby renesansu	217

XVIII. Luter, Leon i następstwa	229
XIX. Paweł III – punkt zwrotny	241
XX. Pięciu papieży i sobór	253
XXI. Nowy Rzym	265

Część V

Czasy nowożytny

XXII. Początek burzy	279
XXIII. Pius VII – kto się uniża, będzie wywyższony	291
XXIV. Oblężenie, nieomylność i ponowne uwięzienie	303
XXV. Leon XIII – w poszukiwaniu rozwiązań	319
XXVI. Pius X – konfrontacja z kulturą nowożytną	333

Część VI

Papiestwo jako globalna instytucja

XXVII. Wojna, pokój, faszyzm	347
XXVIII. Pius XII – święty czy grzesznik?	361
XXIX. Jan XXIII – pokój i pojednanie	373
XXX. Paweł VI – w trudnym położeniu	387
XXXI. Jan Paweł II – świat jest moją parafią	401

Zakończenie	417
Lista papieży	423
Indeks	429

Mapy	
Państwo Kościelne z czasów największego zasięgu terytorialnego, 1513 rok	436
Europa ok. 1530 roku, Państwo Kościelne w okresie najmniejszego zasięgu terytorialnego	437

Kalikst I był niewolnikiem, Pius IX szlachcicem, Pius XII arystokratą, a jego następcą Jan XXIII wychował się na wsi. Wielu papieży w chwili wyboru nie miało żadnych święceń. Pochodzili z Włoch, Grecji, Syrii, Hiszpanii, Francji, Niemiec i Holandii. Tylko jeden był Anglikiem, jeden Polakiem. Grono następców świętego Piotra, których pontyfikaty uznajemy za ważne, obejmuje przeszło dwustu sześćdziesięciu papieży. Brali oni udział w największych dramatach dwutysiącletniej historii świata zachodniego, a w niektórych wydarzeniach odegrali kluczowe role.

Autor pisze zarówno o zaletach, jak i przywarach bohaterów książki. Przedstawiając fakty, zrećtnie pokazuje, jak instytucja papieństwa stopniowo dochodziła do swego obecnego kształtu, i obala mity narosłe wokół jej historii.

JOHN W. O'MALLEY SJ, profesor teologii, wykładowca Georgetown University. Większość pracy naukowej poświęcił tematyce kultury religijnej Europy, a w szczególności odnowy Kościoła katolickiego w okresie kontrreformacji. Za książkę *Four Cultures of the West* w roku 2005 zdobył nagrodę Catholic Press Association, a jego monografia *The First Jesuits* – przetłumaczona na wiele języków, w tym na język polski (*Pierwsi jezuici*, Wydawnictwo WAM) – otrzymała Nagrodę Jacquesa Barzuna w dziedzinie historii kultury i Nagrodę Philipa Schaffa w dziedzinie historii Kościoła.